

Oikaisuvaatimus

Oikaistava päätös: KH 3.6.2024 § 187 / Liikepaikanluovutuskilpailun valmistelun käynnistäminen Vaakahuoneen rakennuksen myynnistä ja kehittämisestä sekä Sytytä Turku -kilpailun nk. Saaristolaivasatama - yhteistyökumppanuudesta luopuminen

Vaadittu oikaisu: Asia tulee palauttaa valmisteltavaksi molempien päätösten osalta

Oikaisua vaaditaan seuraavin perustein:

1. Esittelijä ei ole omien sanojensa mukaan tiennyt asian tilasta ottaessaan sen listalle
2. Esittelyssä annettu selvitys on puutteellinen
3. Esittelijä ei ole pyynnöstä huolimatta korjannut virheellistä esitystä
4. Esittelyssä ei ole huomioitu toimittamaani vastinetta
5. Asiassa on merkitty asianosaisuus väärin, olen asianosainen yksityishenkilönä
6. Asianosaista ei ole kuultu ennen asian ratkaisemista

Oikaisuvaatimusta tullaan tarkentamaan määräajan puitteissa.

Kunnioitavasti

Juho Niemi

Oikaisuvaatimus

Oikaistava päätös: KH 3.6.2024 § 187 / Liikepaikanluovutuskilpailun valmistelun käynnistäminen Vaakahuoneen rakennuksen myynnistä ja kehittämisestä sekä Sytytä Turku -kilpailun nk. Saaristolaivasatama - yhteistyökumppanuudesta luopuminen

Vaadittu oikaisu: Asia tulee palauttaa valmisteltavaksi molempien päätösten osalta

Oikaisua vaaditaan seuraavin perustein:

Noin 4 vuotta kestänyt prosessi ja useamman sadan tunnin työ ollaan päätöksen myötä hautaamassa ilman keskustelua ja asiallista selvitystä.

1. Esittelijä ei ole omien sanojensa mukaan tiennyt asian tilasta ottaessaan sen listalle
2. Esittelyssä annettu selvitys on puutteellinen
3. Esittelijä ei ole pyynnöstä huolimatta korjannut virheellistä esittelyä
4. Esittelyssä ei ole huomioitu toimittamaani vastinetta
5. Asiassa on merkitty asianosaisuus väärin, olen asianosainen yksityishenkilönä
6. Asianosaista ei ole kuultu ennen asian ratkaisemista

Lainkohdat esim. perustuslaki 118 § 2 mom. (esittelijän vastuu) sekä hallintolaki 23 § (käsitteilyn viivytyksettömyys), 31 § (selvittämisvelvollisuus) ja 34 § (asianosaisen kuuleminen) ja mahdollisesti julkisuuslaki (vireillä oleva tietopyyntö koskien kaupunkiympäristön palvelukokonaisuuden johtoryhmän kokouksen muistiota tai pöytäkirjaa).

Asiassa ei vaadita rangaistusta (perustuslaki 118 § 3 mom.) tai etsitä syyllisiä. Kaupungin ja sen virkamiesten edellytetään kuitenkin toimivan lain ja julkilausuttujen periaatteiden mukaisesti. Epäkohtien esiin tuominen ei ole ikinä helppoa tai kevyttä. Kehityskykyisten organisaatioiden tulisi kuitenkin ottaa palaute vastaan ja käsitellä se asianmukaisesti, korjaavat toimenpiteet mukaan lukien.

Tausta

Toimitin 19.8.2020 – 1.2.2021 järjestettyyn kaksivaiheiseen Sytytä Turku-kilpailuun kolme ehdotusta. Näistä ehdotuksista valittiin jatkoon kaksi, joita jatkokehitettiin kilpailun 2. vaiheen neuvotteluissa. Kilpailun jälkeen kului noin vuosi tapahtumatta mitään. Lopulta Saaristolaivasataman edistämisestä innovaatiokumppanuuden kautta päätettiin kaupunginhallituksen kokouksessa 20.6.2022. Kaupunginhallitus hyväksyi yhteistyösopimuksen ja valtuutti sen allekirjoittamisen. Sopimusta ei ole ikinä allekirjoitettu.

Kaupunginhallituksen päätöksessä kehittämistyön tavoitteeksi asetettiin:

- a. Jokirannan aktivointi
- b. Pienimuotoista, neuvotteluiden yhteydessä esitettyjen konseptiajatusten mukaista rakentamismahdollisuuden tarkastelua
- c. Alueen toiminnallinen selkeyttäminen (mm. liikenne ja liikkuminen, vesiliikenne, pysäköinti)

Sekä varsinaisen suunnitelmasisällön osalta:

Kumppanin on laadittava kustannuksellaan toiminnallisen tarkastelun sisältävä yleissuunnitelma yleisistä alueista sekä tarvittaessa myös muista katuverkkoratkaisuista yhteistyöryhmän ohjauksessa. Yleisten alueiden suunnitelmat tulee esittää koko aluetta koskien ja tarvittaessa myös liitekartan ylittäviltä osin.

Erityisesti viimeiset viisi sanaa ovat olennaisia: yhteistyön pohjalta on työstetty kytkeytynyttä kaupunkiympäristöä, joka liittyy jokiympäristön jatkumoon eri suuntiin niin liikenteen, kaupallisuuden eri asteiden kuin vaikka viherympäristön osalta. Laajemmilta johtopäätöksiltä ei voi vältyä. Niiden esittämättä jättäminen ei olisi vastuullista tai perusteellista kehittämistyön vaatimukseen vastaamista.

Työryhmän työskentely ja tulokset

Asetettu työryhmä on kokoontunut syksyn 2022 ja kevään 2023 aikana viisi kertaa. Alueen luonteen vuoksi kohdealuetta on tarkasteltu kokouksissa teemoittain, joita ovat mm.:

- pysäköinnin muutokset
- liikennejärjestelyt (esim. Linnankadun liittymät, pyöräily, ajoneuvoliikenne)
- yleiskaavan 2029 mukainen uusi siltayhteys (kaavassa varaus)
- yhteys veteen / vesialueen hyödyntäminen
- vesiliikenne
- täydennysrakentaminen
- Vaakahuone nykytilassa tai uudistettuna
- Sairashuoneenpuiston laajentaminen (kansallisen kaupunkipuiston kasvattaminen)

Työryhmän tuki on ollut korvaamatonta. Työskentely on ollut hedelmällistä, ajankäytöllisesti tehokasta ja sisältänyt runsaasti erityisesti Läntisen Rantakadun ja läntisen jokirannan kehittämisen kannalta arvokkaita huomioita.

Keskeinen, kokoava johtopäätös on ollut, että alueen kehittämispotentiaalista saataisiin eniten irti nimenomaan liikenteen- ja pysäköinnin järjestelyjen kautta, ovathan nämä suurimpia tilankäyttäjiä. Tämä edellyttää kuitenkin laajempaa tarkastelua välillä Föri – Myllysilta. Tämä on myös johdonmukaista, sillä meillä on jo laadukasta kaupunkiympäristöä molemmissa suunnissa tästä välistä eteenpäin. Tarkastelua on tehty ja muutoksia mahdollistavia osaratkaisuja esitelty mm. kaupunkiympäristön palvelukokonaisuuden johtoryhmässä 7.6.2023.

Johtoryhmän kokous oli haastava tilaisuus. Laajan ja moniulotteisen asian käsittely lyhyessä aikaikkunassa keskellä pitkää, reilusti myöhässä olevaa kokousta on käytännössä mahdoton tehtävä. Johtoryhmässä käyty hyvin lyhyt keskustelu sisälsikin useita perustavanlaatuisia väärinkäsityksiä, joiden käsittely tarvitsisi avointa keskustelua ja aikaa. Ylipäätänsä tilaisuuden henki yllätti: Turussa tulisi harkita erityisen tarkkaan mitä esittää ja missä seurassa.

Johtoryhmässä tehdyistä mahdollisista päätöksistä tai pöytäkirjamerkinnoista ei ole pyynnöistä huolimatta toimitettu tietoa. Tästä pitäisi herätä luonnollisesti kysymys, miten johtoryhmän linjauksia tulisi ottaa huomioon, jos niitä ei ole saatavilla. Johtava kaupunginsihteeri perusteli asiakirjan luovuttamisesta kieltäytymistä mm. sillä, että

johtoryhmässä ei tehdä päätöksiä. Tältä pohjalta on vaikea välttyä ajatukselta, että kymmenien ihmisten tehokasta työaikaa haaskataan säännöllisesti.

Työn tuloksena on syntynyt v. 2023 kesään mennessä aineisto, jonka pohjalta asia on ollut mahdollista valmistella päätettäväksi. Toisin kuin esityslistalta on voinut lukea; kaupunginhallituksen aiempien päätösten mukaiset tavoitteet on kaikki täytetty ja sisällöllinen lopputulos on ollut täysin toivotun mukainen.

Oleellinen kysymys, mikä kaupunginhallituksen tulisi esittää on: miksi asiaa ei ole valmisteltu päätettäväksi sopimusajan puitteissa?

Kumppanuusmallin kokemukset

Esityslistan tekstissä ei käsitellä sanallakaan prosessista saatuja kokemuksia tai tehtyjä johtopäätöksiä. Jatkuvan oppimisen omaksuminen on avoimuuden lisäksi avainasemassa kumppanuusmallin mukaisessa kehittämisessä. Prosessi on tärkein, eikä lopputuloksia voi ennalta määrätä. Kannustankin kaupunginhallituksen jäseniä kysymään: mitä olisi pitänyt tehdä toisin?

Kumppanuudesta ja kiinnityksestä huolimatta kaupungilla on ollut koko ajan käynnissä rinnakkaisia prosesseja mm. Vaakahuoneen rakennuksen myymisen osalta. Olemassa olevien olosuhteiden ja muuttuvien tilanteiden ymmärtäminen ja sietäminen kuuluu kohdealueen kaltaisen alueen kehittämiseen. Kaupunkikehittämisessä on aina kyse monen eri ulottuvuuden puitteissa toimimisesta: mm. fyysinen, sosiaalinen, ekologinen ja taloudellinen ympäristö tulee huomioida. Nykyinen ja tuleva liiketoiminta tulee sovittaa yhteen. Tässä yksityiset toimijat voivat olla hyvin joustavia kumppaneita.

Kumppanuutta tulisi kuitenkin kunnioittaa ja kertoa avoimesti muuttuvista olosuhteista kuten esim. myyntiprosessin muutoksista tai kyselyistä liikepaikan perään (kansliapäällikkö Heikkinen / TS 30.5.2024). Työryhmässä on joka kokouksessa käyty läpi Vaakahuoneen myyntitilanne. Tilanteen muuttumisesta tai myyntiprosessin päättymisestä ei ole viestitty, mikä ei ole kumppanuushengen mukaista. Em. johtoryhmässä on erikseen keskusteltu täydennysrakentamisen huomion siirtämisestä nimenomaan Vaakahuoneeseen. Myyntitilanne oli tällöin auki tai tieto ei vain ollut kulkenut kaupungin organisaation sisällä.

Innovaatiokumppanuuteen on myös suhtauduttu kovin kevyesti eri yhteyksissä. Turku isännöi 13. – 15.9.2023 Itämeren kaupunkien liiton UBC:n kaupunkisuunnittelun komission ja kestävien kaupunkien komission tapaamista. Tapahtuma koostui työpajoista, joissa mietittiin mm. merellisen vision alueita. Yksi työpaja-alueista oli Saaristolaivasatama. Allekirjoittanut ei saanut kutsua tilaisuuteen.

Upean ja edistyksellisen pormestariohjelman tavoitteet kumppanuuksien osalta eivät toteudu, jos niitä ei saada jalkautumaan käytännön hallintotyöhön.

Kaupunginhallituksen käsittely 3.6.2024

Vaikeasta kumppanuudesta huolimatta ja tunnustettakoon se avoimesti: hetkellisestä lannistumisesta huolimatta yhteistyölle päätettiin kuitenkin hakea jatkoa vuoden lopulla, sillä asian valmistelu ei ollut edennyt. Tammikuusta toukokuun loppuun, viisi kuukautta, meni jälleen täydessä hiljaisuudessa.

Toukokuun lopulla oli mahdollista lukea asian tulevasta käsittelystä Turun Sanomista ja kaupunginhallituksen esityslistalta. Sen lisäksi, että asiaa on valmisteltu täysin ilman keskustelua, perään on tehty vielä mediatiedote. Asia olisi hyvin vaikea saada pois listalta.

Lyhyessä aikaikkunassa pyysin esittelijää täydentämään ja korjaamaan listalta löytynyttä esitystä. Viestinnän puutetta pahoiteltiin vuolaasti, tapahtunutta virhettä ei niinkään. Asian korjaamista ei viestien pohjalta ole edes harkittu.

Esittely jäi sisältämään virheitä ja asiasta annettava selvitys jäi nimenomaan kumppanuusmallin ja kohdealueen kehittämisen kannalta ohueksi. On selvää, että laadukkaan valmistelun ja esittelyn kriteerit eivät täyty.

Esittely ei sisällä mitään tietoa innovaatiokumppanuuden aikana tehdystä työstä tai saavutetuista tuloksista. Ainoa lause, millä kumppanuuden tuotoksia kuvataan, on toiseksi viimeisestä kappaleesta löytyvä ”Kumppanuus ei ole tuottanut toivottua lopputulosta alueen kehittämisestä”. Tämän jälkeen esittelijä siirtyy luettelemaan em. kaupunginhallituksen päätöksessä esitettyjä tavoitteita ikään kuin näitä ei olisi saavutettu.

Kysyin lauseesta valmistelijalta kolme kertaa saamatta vastausta. Kysyin myös esittelijältä, mistä lause on peräisin: ei vastausta.

Erityisesti pyysin asiassa kohteliaita käytöstapoja: 4 vuoden prosessi ja useamman sadan tunnin työ oltaisiin kuoppaamassa ilman keskustelua.

Alueen kehittäminen

Suositukseni on, että Läntisen Rantakadun aluetta erityisesti välillä Föri-Myllysilta tulisi tarkastella ennen Vaakahuoneen tilanteen lukitsemista em. useiden teemojen vuoksi. Tulevassa asemakaavan päivityksessä ei tulisi jo puhtaasti panos-tuotto-suhteen vuoksi tarkastella vain Vaakahuoneen välitöntä ympäristöä. Kyse ei ole kuitenkaan perättäin tapahtuvista suoritteista vaan rinnakkainen ja joustava tekeminen on suoranainen edellytys alueen kehittämiselle erityisesti nykyinen toiminta huomioiden. Tärkeintä olisi käydä riittävästi keskustelua ja varata siihen aikaa.

Prosessista sopiminen heti alussa olisi tärkeää. Mukana täytyy olla henkilöitä, joilla on valmistelevan organisaation puolesta mahdollisuus tehdä linjauksia. Turussa muutetaan usein valmisteltuja sisältöjä prosessien loppuvaiheissa. Tämä pitkittää turhaan kaikkea tekemistä.

Saaristolaivasatama-yhteistyökumppanuudessa tehtyä työtä tulisi jatkaa, erityisesti niin että kumppanuudessa olisi aitoa molemminpuolista sitoutumista prosessiin.

Kaupunginhallituksen päätöksessä 3.6.2024 on liikepaikanluovutuskilpailun osalta linjattu, että Turun kaupunki lähtee kartoittamaan kilpailun näkökulmasta oleellisia reunaehtoja mm. liikenteelle määritettävän riittävän tilan osalta, tutkimalla uudisrakentamisen osalta alueelle soveltuvaa alustavaa kerrosneliömetrimäärää ja määrittämällä mihin käyttötarkoitukseen rakennus luovutetaan.

Tämä työ on jo pitkälti tehty yhteistyökumppanuuden puitteissa. On vaikea ymmärtää, miksi kaupunki haluaisi lähteä puhtaalta pöydältä uudelleen liikenteeseen.

Jo tehdyn työn pohjalta on mahdollista, kaupungin niin halutessa, valmistella esimerkiksi seuraavat vaihtoehdot päätöksentekoon:

1. Yleissuunnitelma yhteistyökumppanuuden mukaiselle tarkastelualueelle
2. Yleissuunnitelma välillä Föri-Myllysilta
3. Eri em. teemojen mukaisia variaatioita vaihtoehdoista 1 ja 2

Lopullisen yleissuunnitelman sisällön muodostaminen edellyttää luonnollisesti valintoja em. teemojen osalta.

Kyse olisi yhteistyösopimuksen mukaisesta, asiallisesta menettelytavasta ja hallintolain mukaisesta hyvästä hallintotavasta, jossa asiat valmistellaan päätettäväksi ilman ylimääräisiä temppuja. Kaupunginhallituksen ja tarvittaessa valtuustonkin tulisi olla asiassa hereillä.

Lopuksi haluan kiittää hankkeen työryhmää kaikesta laadukkaasta keskustelusta ja suorasta palautteesta.

Kunnioitavasti,

Juho Niemi